

Střet kultur

V celé této kapitole jsme si ukázali tuto problematiku z několika různých úhlů. Od veřejného mínění přes samotnou azylovou legislativu, právní i morální závazky České republiky, historii politických, náboženských a národnostních migrací až po zcela zásadní roli médií, která způsobem svého informování o této problematice (jako o jakémkoliv jiné) mohou veřejné mínění a vztah k uprchlíkům značným způsobem ovlivňovat.

Nutně zde však chybí ještě jeden aspekt našeho vztahu a přístupu k lidem, kteří žádají či obdrží azyl v České republice. I při uznání práva konkrétního člověka na ochranu v České republice narážíme zde vždy (byť někdy více, někdy méně) na problém rozdílnosti našich kultur – tedy nejen jazyka, víry, různých obyčejů, výtvarného umění, hudby apod., ale i rozdílných společenských, rodinných a jiných zvyků. Lidská kultura je někdy přirovnávána k ledovci plujícím na hladině oceánu – to viditelné je jenom zlomkem jeho skutečné velikosti, která je skryta pod hladinou. A tak i u zjevně se o integraci do naší společnosti snažícího člověka můžeme narazit na problém, kterému nerozumíme a který může být pro náš další vztah fatální. To skryté totiž ovlivňuje naše myšlení a jednání daleko více, než jsme si často vůbec ochotni připustit. Kultura, z níž pocházíme, totiž zcela rozhodujícím způsobem ovlivňuje i to, co považujeme za dané, za něco, co „přeci každý vidí“. A přece naše kulturní zázemí ovlivňuje i to, jak čteme konkrétní viditelné a slyšitelné situace, jak si vysvětlujeme či jak rozumíme jednotlivým gestům, způsobu řeči atd. atp. Jak tyto bariéry mezi námi překlenout? Pro začátek vždy stačí respekt a tolerance. Dlouhodobě se jedná o složitý a nejednoznačný proces s velmi rozmanitými možnostmi vývoje podle toho, jak se konkrétní společenství či komunita k této problematice postaví. Zde svou pozitivní roli kromě různých vládních a nevládních komunitních a multikulturních programů hraje především vlastní zkušenost s člověkem „odjinud“. Pro jeho a především pro naše dobro je důležité být na tuto zkušenost připraven. Následující aktivita či výpovědi cizinců v ČR (viz str. 467) by měly alespoň z malé části ukázat, že náš pohled na některé aspekty života v jiné kultuře je zcela zkreslen a překroucen naším čtením skrze naši kulturu, ale že i přesto lze za předpokladu, že si naši rozdílnost uvědomíme a přijmeme, spolu komunikovat a vyvarovat se tak zbytečných nedorozumění.

